

ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

Н.Б. Гаврилова, Л.М. Кириченко, В.В. Гузева

Коледж Національного фармацевтичного університету

Вирішення проблеми підготовки фахівців якісно нового рівня потребує удосконалення освітнього процесу шляхом пошуку та впровадження нових технологій навчання. Враховуючи вимоги сучасної освіти та потреби навчального закладу, перспективними є інтерактивні технології навчання.

Існують різні підходи до визначення інтерактивного навчання. Особливостями впровадження інтерактивних методик у вищій школі займалися Г. Бордовський, М. Кларин, О. Пометун, О. П'ятакова та ін. [1; 2].

Одні вчені визначають його як діалогове навчання: «інтерактивний» – означає здатність взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь (наприклад, з комп'ютером), або ким-небудь (людиною). Тобто інтерактивне навчання – це перш за все діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента. Інші схиляються до визначення інтерактивного навчання, як процесу активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне групове навчання в співпраці). Викладач і студент є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Викладач виступає як організатор процесу навчання, консультант. Результатів навчання можна досягти взаємними зусиллями учасників процесу навчання. Студенти беруть на себе взаємну відповідальність за результати навчання.

Треті вважають інтерактивне навчання особливою формою навчального процесу, при якій відбувається постійна активна взаємодія всіх студентів. Вона виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки на іншими, тобто формується толерантність, демократичність, критичне мислення, прийняття продуманих рішень. Інтерактивність розглядається як безпосередній діалог, як навчання, занурене у спілкування, що зберігає кінцеву мету і основний зміст освітнього процесу, проте видозмінює

форми з трансляційних (передавальних) на діалогові, тобто засновані на взаєморозумінні і взаємодії.

Виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що інтерактивне навчання формує професійну компетентність, навички критичного мислення та діалогового спілкування студентів, розширює їхні пізнавальні можливості у здобутті, аналізі та застосуванні інформації, а також є базою для формування умінь та навичок у майбутній професійній діяльності.

Отже, інтерактивне навчання – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Під інтерактивністю перед усім розуміють принцип побудови і функціонування педагогічного, психологічного, комп'ютерного спілкування в режимі діалогу. Реалізуючи технологічні принципи навчання, інтерактивна педагогічна технологія передбачає інтерактивність комп'ютерних засобів навчання, інтерактивність організації освітнього процесу, коли базовим концептуальним положенням визначено навчання на основі інтерактивного спілкування. Науковцями також підкреслюється, що навчання як процес цілеспрямованої передачі і засвоєння певного досвіду можна здійснювати по-різному, обираючи відповідну форму.

За інтерактивного навчання відбувається співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці) де як студент, так і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Викладач під час інтерактивного навчання виступає як організатор процесу навчання, консультант, фасілітатор, який ніколи не «замикає» навчальний процес на собі.

Головними у процесі навчання є зв'язки між студентами, їхня взаємодія і співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями учасників

процесу навчання, студенти беруть на себе відповідальність за результати навчання.

Інтерактивна модель навчання передбачає застосування технологічного підходу і реалізується як сукупність інтерактивних технологій, загальною ознакою яких є принципи інтеракції: багатостороння комунікація, взаємодія і взаємонавчання студентів, кооперована навчальна діяльність з відповідними змінами у ролі і функціях як тих, хто навчається, так і викладачів.

Аналіз зарубіжних наукових праць, зокрема, Ф. Персивала та Г. Еллінгтона, дозволили з'ясувати визначення технології навчання як більш ретельного подання всіх аспектів побудови ситуацій навчання, що передбачає застосування будь-яких методів і технік навчання, які є найбільш адекватними для досягнення цілей, поставлених перед тими, хто навчається. Її роль вони бачать в «наданні допомоги у всілякому підвищенні ефективності процесу навчання» [3].

Отже, за ствердженням науковців, інтерактивні технології навчання включають в себе чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, та розумові і навчальні умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

До того інтерактивні навчальні технології потребують від викладача чіткої покрокової, поетапної реалізації з обов'язковим прогнозуванням результатів навчання.

У наукових працях також підкреслюється, що інтерактивні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті. Їх перевагою є те, що ті, хто навчається засвоюють всі рівні пізнання (знання, розуміння застосування, оцінка), збільшується в групах кількість студентів, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. Студенти займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає їх інтерес в одержанні знань. Значно підвищується особистісна роль викладача – він виступає як лідер, організатор. Але треба зазначити, що проектування і проведення заняття за інтерактивними технологіями вимагають,

перш за все, компетентності в даних технологіях викладача, його вміння переглянути і перебудувати свою роботу.

Як зазначається в науковій літературі, застосування інтерактивних технологій навчання у вищих навчальних закладах залежить від певних умов:

- минулого і теперішнього досвіду студентів;
- наявності мотивації навчання;
- атмосфери комфорту і взаємоповаги;
- визначення цілей навчання;
- активного прилучення учасників до процесу навчання;
- врахування здібностей (темперамент, сприймання, спеціальність);
- учасники заняття керують навчальним процесом (погляд, ідея, тема реферату);
- надання можливості самореалізації і самоконтролю учасникам навчального процесу.

Таким чином, з метою формування професійних компетенцій у майбутніх фармацевтів у фармацевтичному коледжі доцільно дослідити можливості засобів інтерактивного навчання, а саме: для формування професійних знань – використання лекцій з запланованими помилками, бінарних лекцій, лекцій-прес-конференцій; для формування практичних умінь – мозковий штурм, дидактичні ігри, практичні тренінги : методи «Аналіз ситуації», «Ажурна пилка», «Навчаючи – вчуся», «Ток-шоу», «Робота в малих групах» тощо; для самостійної роботи – індивідуальні науково-дослідні завдання; для формування професійних якостей – майстер-класи, конференції тощо.

Список використаних джерел

1. Байденко В. И., Оскарссон Б. Базовые навыки (ключевые компетенции) как интегрирующий фактор образовательного процесса // Профессиональное образование и формирование личности специалиста – М., 2002. – С. 22-46.

2. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; За ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2005. – 192 с. іл.

3. Percival E, Ellington H. A Handbook of Educational Technology. - London; N.Y., 1984. – P. 12, 13, 20.